

Budsjett 2013

Handlingsprogram 2013 – 2016

Rådmannens grunnlagsdokument
16.10.2012

Prognose pr. september

Alle tall i 1000 kr	Regnskap hittil	Årsbudsjett	Prognose Årsregnskap	Prognose Årsavvik
Ansvar				
Samlet resultat	-90 012	0	6 616	-6 616
Folkev. styringsorg	4 299	6 177	6 777	-600
Rådm. strat. tiltak	9 507	11 995	13 738	-1 743
Støtteenheter adm.	49 563	64 835	64 681	155
Oppvekst og kultur	329 545	415 767	420 221	-4 454
Helse og omsorg	474 116	614 392	618 392	-4 000
Tekniske områder	74 483	127 971	129 490	-1 519
Avsetninger, overfør	-1 645	45 542	45 542	0
Skatt og rammetilsk.	-1 049 590	-1 378 493	-1 383 493	5 000
Renter avdrag og fin	19 710	91 813	91 269	545

Status

- Ringerike kommune er midt i en stor omstillingsprosess
- Slik er utviklingen:

	2008	2009	2010	2011
Regnskapsresultat	-85 546 002	-25 690 952	10 846 545	21 043 979
Budsjettetert resultat	-37 868 000	22 700 000	31 000 000	13 469 000

- Likevel er det ingen tvil om at det er mange utfordringer fremover.

Nye forutsetninger 2013:

- Barnehager: økt tilskudd til private barnehager, økte utgifter til søskenmoderasjon, økt antall plasser, økte utgifter til barn med spesielle behov utgjør ca. 16 mill.
- Sentrale lønnsforhandlinger har gitt økte kostnader til søndags- og helgetillegg på i overkant av 6 mill.
- Redusert utbytte fra RIK, 6 mill.
- Tiltak fra 2012 som ikke har gitt ønsket virkning. Mindre enn 19 som i 2. tertial, men må regnes på.

Samfunn

- Miljø og areal er styrket med flere stillinger. Det har ført til større fremdrift i plansakene.
- Ringerike utvikling er i drift og det settes av 1,33 mill. pr år til videre drift i en fire års periode. 2. mill. til sammen for de tre kommunene
- Samhandlingen med næringslivet er styrket. Det er opprettet en stilling som samfunnsutvikler.

Handlingsprogram 2013 – 2016, budsjett 2013

- Rådmannens grunnlagsdokument tar utgangspunkt i seks langsiktige strategier. Tiltakene beskrives på tvers av sektorene under de ulike strategiene. Dette for å sikre mest mulig helhet.
- Arbeidet med strategiene blir organisert i prosjekter og arbeidet ledes av en egen prosjektleder som rapporterer direkte til rådmannen.

Profil handlingsprogrammet 2013 – 2016, budsjett 2013

- Dette budsjettet er sterkt preget av tiltak som gjennom nedbemanning og endret tildelingspraksis fører til endret volum, kvalitet og struktur i tjenesten

Mål og delmål

Mål innen 2015	Delmål 2013
<ul style="list-style-type: none">• En økonomi i balanse og økonomisk handlefrihet. Ut av ROBEK.	Tilbakebetale 35 mill.
<ul style="list-style-type: none">• Tilrettelegge for økt befolkningsvekst	Ha nok barnehageplasser til å oppfylle barnehagelovens krav, og på sikt øke antallet ut over dette. Arbeide med kommuneplanen for å legge til rette for: <ul style="list-style-type: none">- Effektiv arealplanlegging- Befolkningsvekst- Styrket næringsgrunnlag
<ul style="list-style-type: none">• Bedret folkehelse	<ul style="list-style-type: none">- Samsvar mellom antall mobbesaker som skolene jobber med og forekomsten av mobbing i elevrapportene- System for tidlig å oppdage barn med spesielle behov og risiko for skjevutvikling er etablert.- Antall hoftebrudd reduseres med 30 % innen 2016
<ul style="list-style-type: none">• Ringerike kommune skal bli en av de 3 beste kommunene i Norge på omdømme, service og kommunikasjon	Få status på befolkningens oppfatning av Ringerikes tjeneste- og samfunnstilbud, innbyggerundersøkelsen. Være blant de 10 beste kommunene på service og omdømme

Langsiktige strategier for å nå målene

- Merkevarebygging og identitetsbygging
- Økonomisk prioritering og prosessgjennomgang av alle tjenestene
- Økt befolkningsvekst og tilrettelegging for næringsutvikling.
- Arealbruk og struktur
- Frivillighet
- Inntektssiden

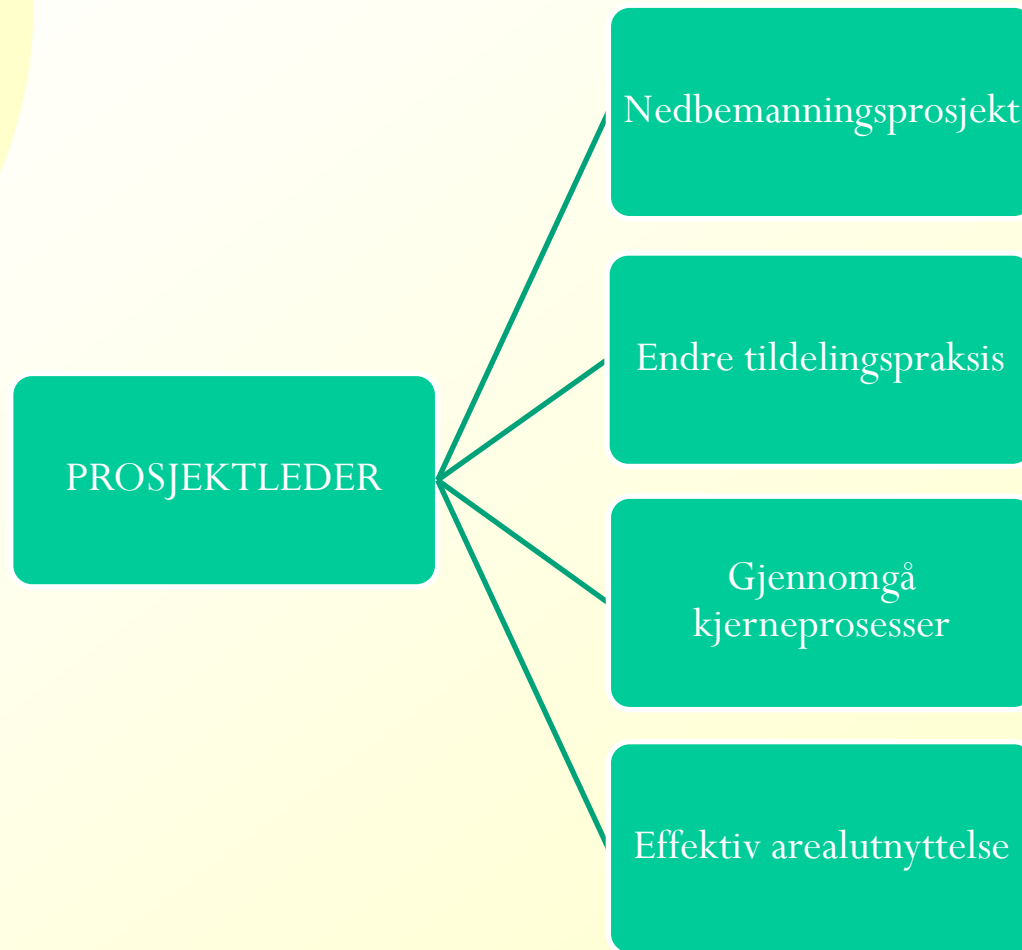

Prioriterte tiltak under strategiene

Strategi	Tiltak	Formål
Merkevare og identitetsbygging	Vertskommune for SOS-barnebyer	Gode oppvekstsvilkår for barn med særlige behov. Flere arbeidsplasser.
	Samfunnsutvikler	Styrke kontakt med næringslivet.
	Kunnskapsdeling	Identitetsbygging.
Økonomisk prioritering og prosessgjennomgang	Nedbemanningsprosjekt	Rask og effektiv gjennomføring av nedbemanningsprosesser.
	Endre tildelingspraksis	Sterkere fokus på brukernes egne ressurser. Høyere terskel for å få lovpålagte tjenester. Reduserte kostnader på sikt.
	Gjennomgå kjerneprosesser	Forbedre arbeidsprosesser. Redusere kostnader på sikt.
Arealbruk og struktur	Gjennomgå struktur og arealbruk	Effektiv arealutnyttelse og reduserte kostnader på sikt.

Målrettet og helhetlig gjennomføring

Befolkningsutvikling 2013-2016

	2012	2013	2014	2015	2016
0-2 år	980	980	981	1007	1034
3-5 år	890	956	1013	1043	1042
6-15 år	3232	3256	3258	3275	3354
16-22 år	2717	2683	2672	2611	2568
23-66 år	16957	17163	17339	17572	17725
67-79 år	2869	2997	3177	3325	3526
80-89 år	1333	1310	1275	1219	1189
90-105 år	258	277	300	322	323
	29 236	29 622	30 015	30 374	30 761
Befolkningsvekst i %		1,32 %	1,33 %	1,20 %	1,27 %
Vekst i yrkesaktiv del av befolkningen		1,21 %	1,03 %	1,34 %	0,87 %
%-vis vekst		2 013	2014	2015	2016
0-2 år		0,00 %	0,10 %	2,65 %	2,68 %
3-5 år		7,42 %	5,96 %	2,96 %	-0,10 %
6-15 år		0,74 %	0,06 %	0,52 %	2,41 %
16-22 år		-1,25 %	-0,41 %	-2,28 %	-1,65 %
23-66 år		1,21 %	1,03 %	1,34 %	0,87 %
67-79 år		4,46 %	6,01 %	4,66 %	6,05 %
80-89 år		-1,73 %	-2,67 %	-4,39 %	-2,46 %
90-105 år		7,36 %	8,30 %	7,33 %	0,31 %

Statsbudsjettet

Skattøren holdes uendret fra 2012 = 11,6 %

Lønns- og prisvekst er 3,3 %

Hvorav lønnsvekst utgjør 4,0 % og prisvekst 1,9 %

Vekst i frie inntekter dekker lønnsveksten.

Ringerikes utfordringer:

- Statsbudsjettet legger ikke opp til aktivitetsøkning
- Utfordringer som ikke var kjent da handlingsprogram 2012 – 2015 ble fremlagt er i størrelsesorden 40 - 50 mill. kr.
- Gjenvinning av økonomisk handlefrihet

Statsbudsjettet – endringer

- Øremerket tilskudd til kommunalt rusarbeid innlemmes i rammetilskuddet.
- Midler til kvalifiseringsprogrammet og fysioterapitjenesten vil fra 2013 fordeles etter kostnadsnøkkelen i inntektssystemet.
- Opptrapping av tilskuddet til ikke-kommunale barnehager.
- Valgfag på 8. og 9. trinn i skolen
- Kulturskoletilbud i skole og SFO.

Statsbudsjettet – skjønnsmidler

Rammen for Buskerud er 45,1 mill. kroner.

Fylkesmannen har holdt tilbake 17,7 mill. kroner.

Ringerike har fått 5,66 mill. kroner,
hvorav 3,5 mill. kroner er skjønnsmidler
og 2,16 mill. kroner er kompensasjon til
inntektssvak kommune.

Statsbudsjettet

- Omsorgsplan 2015 – det avsettes midler til investeringstilskudd til bygging av ytterligere 1 750 heldøgns omsorgsboliger.
- Valgfag 1,5 time i uken 9. klassetrinn høsten 2013.
- Det innføres 1 time gratis kulturskole/uke i skole- eller SFO.
- Fireårig tilskuddsordning for å styrke lærertettheten i ungdomsskolen.
- Ytterligere 1 mrd. til rentekompensasjonsordningen for skole- og svømmeanlegg.

Statsbudsjettet

- Maksimalpris i barnehage videreføres på 2012 nivå med 2330 kr.
- Opptrapping av minimumstilskuddet til ikke-kommunale barnehager fra 92 til 94 prosent fr 1. august 2013.
- Innslagspunktet for ressurskrevende tjenester øker fra 935 000 kr til 975 000 kr. Kompensasjonsgraden er 80% for netto utgifter ut over innslagsnivå.

Statsbudsjettet – barnevern

- Øremerket tilskuddsordning videreføres og styrkes i 2013.
- Kommunene kan søke om midler til stillinger – både saksbehandlerstillinger og stillinger knyttet til tiltaksutvikling og til kompetanse- og samhandlingstiltak.
- Fylkesmannen fordeler etter søknad.

Budsjettramme fordelt på områder (inkludert alle foreslåtte tiltak)

Tall i 1000 kr

HOVEDOVERSIKT 1B	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
0 Folkevalgte Styringsorganer	5 964	6 177	6 436	6 436	6 436	6 436
1 Rådmann og strategiske tiltak	15 562	11 995	15 862	15 862	15 862	15 862
2 Støtteenheter-administrative	66 977	64 835	70 280	69 900	69 900	69 900
3 Oppvekst og kultur	409 547	411 017	445 691	445 531	445 531	445 531
4 Helse og omsorg	603 974	615 704	638 354	634 508	634 508	634 508
5 Tekniske områder	120 594	126 409	146 487	142 737	142 737	142 737
7 Avsetninger, overføringer	-2 897	50 542	53 145	53 145	53 145	53 145
SUM TIL DRIFT	1 219 721	1 286 679	1 376 255	1 368 119	1 368 119	1 368 119

Mål oppvekst og kultur

- Barnehagene og skolene skal gi et omsorgsfullt og utfordrende tilbud til hvert enkelt barn.
- Barnehagene og skolene skal reflektere aktivt over egen praksis og bruke erfaringer, forskning og brukermedvirkning i alt utviklingsarbeid.
- Kulturtjenester skal sikre bredde, fordypning og synergieffekter mellom amatører og profesjonelle overfor publikum.

Mål helse og omsorg

- Kommunen skal tilpasse seg til de rettslige, økonomiske, faglige og organisatoriske føringer i henhold til samhandlingsreformen og nasjonal helse- og omsorgsplan. En søknad om etablering av kommunale øyeblikkelig hjelp plasser skal fremmes innen 1. mars 2013 gjennom et interkommunalt samarbeid.
- Helse- og omsorgstjenestene skal bidra til å bedre levekårene for de vanskeligstilte gjennom å fremme overgang til arbeid. Sosial inkludering og aktiv deltakelse i samfunnet skal bidra til sosial og økonomisk trygghet.

Mål helse og omsorg forts.

- Helse- og omsorgstjenesten skal ha fokus på familien, barnehagen og skolen som samhandlingsarena når det gjelder tjenester til barn og unge. Ringerike kommune skal ta utgangspunkt i brukernes ressurser og ha høy grad av brukermedvirkning i utforming av tjenestetilbudet/tiltak.
- Ringerike kommune skal utarbeide en ny boligsosial handlingsplan i løpet av 2013.

Mål teknisk

- Håndtere etterslep vedlikehold kommunale veger og kommunale bygg.
- Fulle rollen som aktiv eiendomseier, -forvalter og -utvikler for Ringerike kommune.
- Legge til rette for vekst. Planprosesser og teknisk infrastruktur.

HOVEDOVERSIKT DRIFT (Tall i 1000 kr)	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Brukerbetalinger	-60 940 342	-58 865 422	-60 781 937	-60 781 937	-60 781 937	-60 781 937
Andre salgs- og leieinntekter	-137 295 868	-149 541 161	-151 099 736	-151 099 736	-151 099 736	-151 099 736
Overføringer med krav til motytelse	-214 426 220	-193 837 507	-211 880 134	-216 730 134	-219 030 134	-324 230 134
Rammetilskudd	-604 471 677	-641 000 000	-687 000 000	-687 000 000	-687 000 000	-687 000 000
Andre statlige overføringer	-56 361 786	-48 894 563	-49 786 563	-49 786 563	-49 786 563	-49 786 563
Andre overføringer	-3 393 568	0	0	0	0	0
Skatt på inntekt og formue	-556 313 276	-593 742 339	-646 013 669	-640 555 832	-643 794 832	-665 374 832
Eiendomsskatt	-53 980 912	-54 485 000	-54 485 000	-54 485 000	-54 485 000	-54 485 000
Andre direkte og indirekte skatter	-310 634	0	0	0	0	0
SUM DRIFTSINTEKTER (B)	-1 687 494 283	-1 740 365 992	-1 861 047 039	-1 860 439 202	-1 865 978 202	-1 992 758 202
Lønnsutgifter	889 640 730	889 132 254	948 343 815	943 957 178	943 957 178	943 957 178
Sosiale utgifter	244 647 521	224 546 334	233 922 281	233 922 281	233 922 281	233 922 281
Kjøp av varer og tjenester som inngår i komm tjenesteprod	228 481 822	231 423 296	243 965 103	240 965 103	240 965 103	240 965 103
Kjøp av varer og tjenester som erstatter komm tjprod	68 009 441	65 192 847	167 319 398	167 319 398	167 319 398	167 319 398
Overføringer	208 268 102	261 233 710	193 557 935	192 807 935	192 807 935	192 807 935
Avskrivninger	46 093 435	40 000 000	40 000 000	40 000 000	40 000 000	40 000 000
Fordelte utgifter	-19 414 899	-19 233 050	-26 688 218	-26 688 218	-26 688 218	-26 688 218
SUM DRIFTSUTGIFTER (C)	1 665 726 152	1 692 295 391	1 800 420 314	1 792 283 677	1 792 283 677	1 792 283 677
BRUTTO DRIFTSRESULTAT (D = B-C)	-21 768 131	-48 070 601	-60 626 725	-68 155 525	-73 694 525	-200 474 525
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	-32 028 317	-28 511 000	-24 301 000	-25 743 000	-30 824 000	-33 959 000
Mottatte avdrag på utlån	-236 159	-100 000	-222 800	-223 000	-223 000	-223 000
SUM EKSTERNE FINANSINTEKTER (E)	-32 264 476	-28 611 000	-24 523 800	-25 966 000	-31 047 000	-34 182 000
Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter	32 780 537	37 878 746	33 598 746	43 953 746	55 073 746	83 988 746
Avdragsutgifter	42 603 670	42 064 000	42 000 000	47 000 000	52 500 000	60 000 000
Utlån	490 098	450 000	450 000	450 000	450 000	450 000
SUM EKSTERNE FINANSUTGIFTER (F)	75 874 305	80 392 746	76 048 746	91 403 746	108 023 746	144 438 746
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	43 609 829	51 781 746	51 524 946	65 437 746	76 976 746	110 256 746
Motpost avskrivninger	-46 093 436	-40 000 000	-40 000 000	-40 000 000	-40 000 000	-40 000 000
NETTO DRIFTSRESULTAT (I)	-24 251 738	-36 288 855	-49 101 779	-42 717 779	-36 717 779	-130 217 779
Bruk av bundne fond	-12 322 722	-4 765 924	-262 023	-262 023	-262 023	-262 023
SUM BRUK AV AVSETNINGER (J)	-12 322 722	-4 765 924	-262 023	-262 023	-262 023	-262 023
Overført til investeringsregnskapet	3 261 198	11 220 000	12 600 000	21 300 000	23 600 000	128 800 000
Dekning av tidligere års merforbruk	13 469 000	28 157 466	35 084 000	20 000 000	11 700 000	0
Avsetninger til bundne fond	12 269 252	1 677 313	1 679 802	1 679 802	1 679 802	1 679 802
SUM AVSETNINGER (K)	28 999 450	41 054 779	49 363 802	42 979 802	36 979 802	130 479 802
REGNSKAPSMESSIG MER- MINDREFORBRUK (L = I+J-K)	-7 575 010	0	0	0	0	0

Investeringer

Viser til tabellene, men trekker her frem følgende:

- Ny sentrumsbarnehage 2015.
- Rehabilitering av Sokna og Hov i 2014 og 2015.
- Nytt sykehjem i 2016, ny skole Hønefoss Syd.
- Viktig å utnytte tilskuddsordninger- finnes for både skole og sykehjem. Usikkert om videreføring utover 2015.
- Forutsetter egenfinansiering eller ulike alternativer av OPS

Lånegjeld og kapitalkostnader

	2012	2013	2014	2015	2016
Investeringer brutto (inkl. rentable)	101 340	108 745	159 250	157 850	651 850
Restgjeld IB	900 363	938 939	995 292	1 086 639	1 170 995
Låneopptak	80 576	98 353	138 347	136 856	525 951
Avdrag investeringsgjeld	42 000	42 000	47 000	52 500	60 000
Restgjeld UB	938 939	995 292	1 086 639	1 170 995	1 636 946
Renter investeringsgjeld	32 109	29 410	38 470	47 620	73 850
Renter og avdrag	74 109	71 410	85 470	100 120	133 850
Flytende renter i planprogrammet	3,50 %	2,90 %	3,75 %	4,50 %	5,25 %
Sikrede renter i planprogrammet	4,50 %	3,50 %	4,75 %	5,50 %	6,25 %

Finansiering av investeringer

	2013	2014	2015	2016	Sum 13-16
Brutto investeringsutgifter	108 745	159 250	157 850	651 850	1 077 695
Egenkapitaltilskudd KLP	3 800	3 800	3 800	3 800	15 200
Utlån startlån (boligformål)	35 000	35 000	35 000	35 000	140 000
Startlån - avdrag	5 784	6 834	7 709	8 484	28 811
Renter fond	500	500	500	500	2 000
Eksterne lån- ekstraordinære avdrag					-
Avsetninger til fond					-
Finansieringsbehov	153 829	205 384	204 859	699 634	1 263 706
Nye lånevedtak investeringsformål	-98 353	-138 347	-136 856	-525 951	-899 507
Bruk av ubundet inv fond	-3 800	-3 800	-3 800	-3 800	-15 200
Bruk av startlån (boligformål)	-35 000	-35 000	-35 000	-35 000	-140 000
Spillemidler					-
Refusjon fra andre					-
Momskompensasjon investeringer	-12 100	-20 800	-23 100	-128 300	-184 300
Overføringer fra driftsregnskapet	-500	-500	-500	-500	-2 000
Salg av eiendom, aksjer og andeler mm		-2 000			-2 000
Startlån - mottatte avdrag	-4 076	-4 937	-5 603	-6 083	-20 699
Finansiering	-153 829	-205 384	-204 859	-699 634	-1 263 706

- Saldo ubundet investeringsfond ca. 4 mill. kroner.
- Ingen ledige egne midler til investeringsformål.

Mulighetsskisse

s 1

Strategi 1 - Merkevarerbygging og identitetsbygging.

Et godt omdømme er en forutsetning for å nå de målene vi har satt oss. Det blir viktig å markedsføre og selge «varen» Ringerike kommune. Denne strategien er en forutsetning for å lykkes med de andre strategiene

Vertskommune for SOS barnebyer	Tilrettelegge for at kommunen tar vare på egne barn med særlige behov i egen kommune (fosterhjem). Dette vil bli et lite kompetansesenter for foreldreveiledning.		
Oppvekst-konferansen	Vise frem gode eksempler på tiltak som bidrar til gode oppvekstsvilkår fra egen kommune		
Helsekonferansen	Vise frem gode eksempler på godt arbeid fra egen kommune som bidrar til god helse.		
Samfunnsutvikler	En stilling opprettet for å jobbe med samfunnsutvikling og kontakt med næringslivet.		
«Saman om ein betre kommune»	Ringerike kommune har søkt om deltakelse i KS sitt prosjekt der service og omdømme blir sentralt		

Mulighetsskisse

s 2

Strategi 2 - Tjenestetilbud- økonomisk prioritering og prosessgjennomgang

Alle tjenester må kartlegges med tanke på at vi finner rett nivå på de ulike tjenestene, og at arbeidsprosessene er så optimale som mulig. Sykefraværet skal reduseres gjennom blant annet å redusere uønskede deltidsstillinger.

Tiltak	Beskrivelse, vurdering og konsekvenser	Økonomisk beregning	Status/ tidshorizont
Etablering av nedbemanningsprosjekt, hvor følgende tiltak inngår	Nedbemanningsprosjekt ledes fra støtteenheten organisasjon og personal	Kostnader tilsvarende +/- 40 årsverk	
Oppvekst og kultur	Lærings-senteret for voksne	Redusert tilbud må tas av lønn/stillinger. Rettigheter etter lov vil bli utfordrende å innfri.	300 000 Tatt med i rådmannens budsjett. Tilsvarende ca 0,5 årsverk med helårs-effekt i 2013

Mulighetsskisse

s 3

Helse og omsorg	Redusere bemanningsnorm i Helsetjenestene	Får konsekvenser for lovpålagte tjenester. Tjenesten er effektivisert tilsvarende 0,3 årsverk i 2012, og vil ha tilsvarende effektivisering i 2013.	450 000	Tatt med i rådmannens budsjett. 1,5 årsverk reduksjon fra 1/7-13.
------------------------	---	---	---------	--

Mulighetskisse

s 4

	Forbedring i prosesser for psykisk helse og rus	Forbedring av prosesser og pasientforløp innen psykisk helse: redusere med et halvt til ett årsverk.	300 000	Tatt med i rådmannens budsjett. 1 årsverk reduksjon fra 1/7-13
	Legge ned ungdomskontakten	Ikke lovpålagt oppgave. Konsekvens: Dårligere forebyggende tilbud. Redusert mulighet til å fange opp risikoungdom. Risiko for økte utgifter i barnevernet og rusomsorgen.	1 200 000	Tatt med i rådmannens budsjett. Effekt tidligst fra april -13. Totalbudsjett 1,7 mill. og 2,7 årsverk.
	Legge ned SLT koordinator	Legge ned eller redusere stilling. Ikke lovpålagt. Ansvar for samarbeidet med frivillige organisasjoner, politi og næringsliv kan ivaretas av tjenesten.	600 000	Tatt med i rådmannens budsjett.

Mulighetsskisse

s 5

Tekniske tjenester	Gjennomgang av Tekniske tjenester	Totalgjennomgang av tekniske områder avsluttes desember 2012. Reorganisering av område vil føre til mer effektiv drift og nedprioritering av enkelte oppgaver. Kutt i kostnader kommer gjennom bemanningsreduksjon. Konsekvens: Reduserte tjenester til publikum og internt.	3 000 000	Tatt med i rådmannens budsjett.
Nedbemannings felles-administrasjon	En nedbemanning med 7 årsverk.	Innebærer en mulighet for omorganisering av dagens organisasjon innenfor administrasjon og støtteenheter. Konsekvenser kan bli at færre oppgaver løses sentralt, og at sentrale arbeidsoppgaver må prioriteres annerledes. Eget prosjekt opprettes. Anbefaling klar før årsskiftet.	3 170 000	Tatt med i rådmannens budsjett. Gjennomføres 1. halvår 2013.

Mulighetskisse

s 6

Endre tildelingspraksis		6 000 000	
Helse- og omsorgstjenesten	Ringerike kommune gir omfattende tjenester til yngre funksjonshemmede, dette viser Kostra-tall og analyser som er gjort av praksis de siste årene.		Tatt med i rådmannens budsjett, 9 årsverk tas ut av tjenestene fra 1/1-13
Spesialundervisningstiltak i skole og spesialpedagogiske tiltak i barnehage	Omfanget av spesialundervisning/spesialpedagogiske tiltak har økt de siste årene og økningen har vært høyere i Ringerike enn i landet for øvrig.		
Avlastningstjenesten	Døgnavlastning i institusjon koster kr 4.500,- pr døgn, mens privat avlastning koster 1000,- pr. døgn + noe kjøregodtgjøring. Ved å etablere flere gruppeaktiviteter/fritidsaktiviteter antar vi at behovet avtar. Tiltakene er avhengig av at vi får nok private avlastere og samarbeid med andre om aktiviteten		

Mulighetskisse

s 7

Andre tiltak			
Etablering av egen bedriftshelsetjeneste	Forutsetter at deler av organisasjonens eksisterende ressurser kan knyttes opp mot bedriftshelsetjenesten (BHT). Dette vil integrere BHT inn i organisasjonen på en mer effektiv måte og bidra med nærværfremmende HMS-arbeid.		Liten eller ingen økonomisk effekt 2013. Må utredes nærmere før eventuell gjennomføring
PPT nedbemanning	Må tas i stillinger. Mindre støtte til skolene.	300 000	IKKE tatt med i rådmannens budsjett
Grunnskolene Innkjøp	Et kutt i innkjøp fører til at barneskolene ikke får oppfylt målene i K'06, fordi det ikke er penger til nok bøker, materiell og utstyr.	0 - 450 000	INGEN reduksjon tatt med i rådmannens budsjett.

Mulighetskisse

s 8

Nedbemanning NAV	Tiltaket innebærer nedbemanning av 4 årsverk. Dette kan omfatte flere kommunale tjenester i NAV, som gjeldsrådgivning, flyktning, oppfølging/kvalifiseringsprogram.	1 500 000	IKKE tatt med i rådmannens budsjett. Virkning tidligst fra 1. april 2013. Helårs-effekt 2,1 mill. kr.
Praktisk bistand - effektivisering:	Alt. 1 Overføre praktisk bistand renhold og handling til teknisk sektor. Dette for å oppnå samdriftsfordeler. Alt. 2 Overføre tjenesten til private aktører. Rådmannen vil fremme egen sak om dette.	2 000 000	Tatt med i rådmannens budsjett. Berører ca. 5 000 vedtakstimer pr mnd. Kan ikke forvente helårs-effekt.

Mulighetsskisse

s 9

Alternative måter å levere lavterskeltilbud til eldre. Tilpasse tjenestene dagopphold i institusjon og dag/aktivitetstilbud både i forhold til beliggenhet og innhold.	Alle som har slikt vedtak, vil få dette endret eller at tilbudet gis i tilknytning til en institusjon. Dagsenteret i Heradsbygda skal være et dag-/aktivitetstilbud.	350 000	Tatt med i rådmannens budsjett. En kombinasjon av økte inntekter og reduserte kostnader gjennom 2013
Si opp avtaler om Inn på tunet. «Grønn omsorg».	Det er i løpet sommeren 2012 inngått nye kontrakter med to gårder.	500 000	Tatt med i rådmannens budsjett. Avsluttes 1/2-13 pga oppsigelsestid 30 dg.
TTF. Generelt kutt i årsverk	Tjenester til funksjonshemmede, TTF, har i dag 9 enheter. Et flatt kutt betyr at hver enhet tar ned 0,3 årsverk.	1 500 000	Tatt med i rådmannens budsjett.
Vei, Park, Idrett: Redusert oppvarming av fotballbane på AKA-arena	Forslaget innebærer redusert oppvarming av fotballbane på AKA-arena i vintermånedene.	750 000	IKKE tatt med i rådmannens budsjett.

Mulighetsskisse

s 10

Strategi 3 *Kommuneplanen- økt befolkningsvekst og tilrettelegging for næringsutvikling*

Arbeidet med kommuneplanen har startet opp og vedtatt kommuneplanstrategi trekker frem 3 satsingsområder:

- Befolkningsvekst
- Styrket næringsgrunnlag

Effektiv arealplanlegging

Kommuneplanarbeid	Revisjon av areal- og samfunnsdel.		
--------------------------	------------------------------------	--	--

Mulighetsskisse

s 11

Strategi 4 - Arealbruk og struktur

Tjenester skal gjennomgås med tanke på å oppnå en best mulig utnyttelse av ressursene. Dette innebærer en gjennomgang av struktur og arealbruk av alle kommunens tjenesteområder med tanke på å finne en struktur og en arealbruk som er mest mulig effektiv, men som samtidig ivaretar innbyggernes behov. Legges ut på anbud.

Tiltak	Beskrivelse, vurdering og konsekvenser	Økonomisk beregning	Status/ tidshorisont
Alt. 1 Effektiv arealbruk for heldøgns omsorgstj.	Ingen endring av struktur for sykehjem og for boliger med omsorg. Utbygging av boliger med omsorg for å dekke økt etterspørsel som planlagt.	0	
Alt. 2 Effektiv arealbruk for heldøgns omsorgstjenester.	Struktur som i dag for sykehjem. Bygging av større bofellesskap med omsorg for å bedre strukturen og redusere driftsutgiftene. Større utbygging av boliger enn i alternativ 1; en del av de minste enhetene tas ut av bruk.	0	Effekt tilsvarende 4 årsverk årlig fra 2015
Alt 3 Effektiv arealbruk for heldøgns omsorgstjenester.	Utbygging av nytt sykehjem nå. Tilsvarende kapasitet i ett eller flere sykehjem omgjøres til bofellesskap. Dette gjøres både for å dekke økt kapasitetsbehov for bofellesskap samt for å bedre strukturen; både i bofellesskap og for sykehjem.	0	Sannsynlig mest effektiv i et perspektiv på 20-30 år

Mulighetskisse

s 12

Energi- økonomisering	Sentral drift og styring av varme og ventilasjon Følere som slår av/på lys		Installeres i 2013. Innsparing forventes i 2014.
Skolestruktur:	Skoleløsning Hønefoss. Bygging/utbygging/sammenslåing av skoler Utredes på nytt høst/vinter 12-13 Viser ellers til tidligere beregninger		
Samhandlings- reformen.	Det er behov for å øke kapasiteten ved Austjord knyttet til utskrivningsklare pasienter. Dette for å gi lovpålagte kommunale tjenester og redusere dagbøtene fra helseforetaket. For å oppnå bedre resultater fremlegges 2 alternativer: <ol style="list-style-type: none">1. Det spesialiserte tilbudet består, men det er mulig å redusere antall plasser ved disse enheter med 4 rom og gjøre plassene tilgjengelig for utskrivningsklare pasienter2. Etablere 8 to sengers rom/dobbeltrum ved korttidsenheten. Begge alternativene kan gi en kapasitetsøkning til utskrivningsklare pasienter med 4 senger.	1 500 000	Tatt med i rådmannens budsjett. Færre dagbøter fra sykehuset.

Mulighetsskisse

s 13

<p>Ta i bruk Norderhovhjemmet som kontorlokaler</p>	<p>Avslutte leieforhold i «Vikenbygget».</p> <p>Ta i bruk Norderhovhjemmet som kontorlokaler (kommunalt bygg).</p> <p>Frigjøre lokaler ved Hønefoss sykehjem som åpner for å begynne å ta i bruk huset som Familiens hus.</p> <p>Finne nøkterne løsninger for midlertidig bruk.</p> <p>Utnytte ledig kapasitet i rådhuset og ved Follum.</p> <p>Helsestasjon foreslås flyttet til ledige lokaler ved Hønefoss sykehjem.</p> <p>Serviceorget foreslås flyttet til rådhuset.</p>	<p>500 000</p>	<p>Tatt med i rådmannens budsjett.</p> <p>Økonomisk effekt 2013 beregnet til 0,5 mill. kroner. Helårseffekt 2014 beregnet til 3,55 mill. kroner</p>
---	--	----------------	---

Strategi 5 – Frivillighet

Frivillighet kan aldri erstatte kommunale tjenester, men det kan være et godt supplement til de kommunale tjenestene. Det tilstrebes økt bruk av frivillighet i løpet av handlingsprogramperioden.

Alternative måter å drive lavterskeltilbud innen psykisk helse (tiltaket berører også effektiv arealbruk)	I dag har vi to lavterskeltilbud innen psykisk helse; Fontenehuset (ikke- kommunal) og Regnbuen (kommunal)	150 000 – 1 000 000	Tatt med i rådmannens budsjett. Økonomisk effekt 2013 beregnet til 0,5 mill. kroner. Helårseffekt 2014, 1 mill. kroner.
	Alternativ 1 Beholde tilbudet i Regnbuen og avslutte tilskudd til Fontenehuset.		
	Alternativ 2 Legge ned dagtilbudet i Regnbuen. Noen av brukerne kan benytte seg av Fontenehuset. Noen vil miste tilbudet sitt. Boligen kan selges. Alternativt flytte annen kommunal virksomhet til Regnbuen og selge annet kommunalt bygg.		
Alternativ 3 Opprettholde begge tilbud, men Regnbuen flytter i andre lokaler.			

Mulighetskisse

s 15

Strategi 6 - Inntektssiden

Det må sikres at kommunen utnytter eksisterende inntektsmuligheter maksimalt. Blant annet må alle interkommunale avtaler gjennomgås og eventuelt reforhandles for å sikre at vi utnytter dette potensialet fullt ut.

Tiltak	Beskrivelse, vurdering og konsekvenser	Økonomisk beregning	Status/ tidshorison
NAV - Aktiv kommune	Kommunalt lavterskeltiltak som har som formål å avklare samt bistå ut mot arbeid og aktivitet for arbeidsledige. Dette tiltaket vil ha et særlig fokus på ungdom.	350 000	Tatt med i rådmannens budsjett. Reduksjon i sosialstønning i 2013.
Interkommunale avtaler	En gjennomgang og reforhandling.	500 000	
Sykelønnsrefusjon	Sentralisering av sykelønnsrefusjon	1 000 000	

Oppsummering og planlagte utredninger

Rådmannen ser behov for å utrede følgende tiltak nærmere med tanke på fremtidige økonomiske effekter og kvalitet i tjenestene:

Tiltak	Beskrivelse, vurdering og konsekvenser	Tidshorisont
Samle det boligsosiale arbeidet	Samling eller styrket koordinering på dette fagområdet vil gjøre det boligsosiale arbeidet mer effektivt.	Utredes i 2013. Positive endringer iverksettes fortløpende
Eiermelding	Viktig at kommunen har en bevisst eierstrategi i forhold til sine aktiva.	

Konklusjon

- Et meget stramt budsjett. Effektiviseringen som dette budsjettet legger opp til, vil redusere volum og kvalitet på tjenestene.
- Veldig mange tiltak på en gang kan gi usikkerhet rundt helårseffekt. Det øker risiko.
- Organiseringen av omstillingsarbeidet er strammere enn i fjor. Klarere prosjektorganisering. Det er med på å redusere risiko. Ansettelsesstopp innført fra 22.10.12.
- Omfattende utredninger (areal og nedbemanning) er allerede satt i bestilling. Reduserer også risiko.

Dilemmaer og valgmuligheter i rådmannens beslutningsgrunnlag

- Slik det ligger nå, er inntektssiden noe optimistisk, men tilbakeføring av 35 millioner i tråd med KS vedtak, ligger inne. Det er en viss risiko knyttet til inntektsberegningen.
- Alternativet er å redusere risiko i inntektene gjennom enda tøffere nedbemanning og endret volum og kvalitet. Det gir økt risiko i forhold til at det kan gå utover forsvarlig kvalitet.
- Et tredje alternativ er å redusere takten på nedbetalingen, men allikevel være ute av ROBEK i 2015 slik intensjonen utvilsomt er.

Rådmannen ser fordeler og ulemper med alle 3 alternativene, men har valgt å legge frem det første.

Videre fremdrift

- 16.oktober 2012. Rådmannen presenterer sitt beslutningsgrunnlag.
- Behandling i formannskapet 6.11.
Formannskapets innstilling ut på høring
- Høringsfrist 21.11
- Behandling i formannskapet 4.12
- Behandling i kommunestyret 13.12